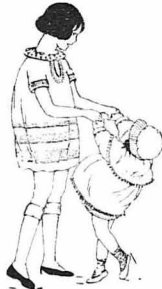

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΗΣ

ΓΙΑΤΙ ΦΟΡΟΥΝ ΟΙ ΒΛΑΧΟΙ ΑΣΠΡΑ

(Βλάχικο παραμύθι του Κεντρώου)

Ο Ήλιος είχε πει στον Ουράνο, πώς έ-

τομαζόταν για την άνοιξη και δεν θα έβγα-

ν την γη, και ήταν τό ίδιο σαν να έλαμψε ο κό-

σμος και βγήκε από τα σπίνια του και ξε-

χάρθηκε στις άγορες και πήγε και σεργιάνιζε στα περιβόλια.

Βγήκαν και της γης η δουλκότερος, για να λάμψουν στο φως κι

αυτές και να δείξουν και να γυαλίσουν την όμορφη τους. Είχαν

πατέρα τους τον ήλιο και μητέρα τους τη γη. Πρόσχαρες σαν τη

χαρηνγή, καθαρές σαν το νερό, γελιστές σαν άνοιξη και παιχνι-

διάρες σαν τα πρωινά πουλιάκια.

Ο Διάβολος, ο Τριτοκατάρατος, ο Τραγονούρης, σαν είδε τον

κόσμο που ξεθάρρησε, βήγες με μέσο να τον βλάψει. Νύσθηκε

λοιπόν παπάς, έκρυψε τα κέρατά του, σ' ένα κληματζι άψηλό

και παρουσιάστηκε στα μεσογύρη, του Βλαχοχωριού Ποιούς άλ-

λους δάβρισε από τους Βλάχους, να γελισή!

— Βοή παιδιά, τους είπε, Αποκρηές ήρθανε και δεν τις γλεν-

τάνε; Είνε και μαμαράδες. Κι όταν θα έρθη το Τριώδι, κα-

λώς ήρθα!

— Τι να κάνουμε, Άγιε Πατέρα; Δεν άρχισ άκόμα το

Τριώδι!

— Βγήτε δξω στον κόμπο τον πλατό, χορέψτε, τραγουδήστε

μεθόστε, αποκρέψτε! Τι πά να πη Τριώδι! Μέρες του Θεού

δέν είνε, ή μήπως, είν' να πη, Σαρακοστή!

— Φοβούμαστε κομμιά κιοχημιονιά.

— Τώρα χεμώνας! Δεν νρετόσαστε! Δεν βλέπετε πώς έλαμ-

ψε ο τόπος, πώς έρχεται ή άνοιξη και πώς έβγαλε κι' ή

γη τις προσινάδες και τις κοπελλιές της!...

ντύθηκαν ά'πρα κολλάρα, σαν τους τραγογιατρούς, τα ζωαία

βέλλα και ψεύτικες βαρμικέλλες, για μαλλιά και κίτρινο χρυ-

σαφένια γένεια, ο <Τούτουλας> (Στραμώνιον) και μακρού λευκά

φουστάκια, γοναίκια, και κάθε λευλούδι και χρυσαρικό φόρεσ τα

δικά του.

Μάναμου, τι χορός που έβγαίνε, τι πηθήματα και γλέντια. Ο

κόσμος από το φαγοπότι και τους πήδους έζελίστηκε και δέν κα-

τάλαβε που πλάκωνε ή νύχτα. Ο Διάβολος, ο Σατανάς, ο Κασο-

κομνος όδης, για να τους γελήσει περισσότερο, πήρε την γάτα την

μονόρατη, του άρχηγού των Σπανιάδων, την άβραση ψηλά στα

σύννεφα, της είχε να κινάξη κάμποιση όρα, κατά το πανηγύρι.

Είπαν το μέτι πυρωμένο, σαν να έκαιγε και είπαμε οι Βλάχοι.

— Νά, βγήκε το φεγγάρι! Έμπερς το γλέντι μας έμπε.

Μόνον τα μηρυγκάκια τα σκομαστικά, της γης οι παραδου-

λευτάδες, τραβούσαν τις κοπελλιές να φύγουνε.

— Πάμε, ή νύχτα μαρού πλάκωση και έρχεται κακός χειμώνας.

Άνταριάσαν τα βουνά, βουρκώσανε ή σάρες.

Μά που ν' άκούσανε αυτές!

Δόστου τραγουδι και χορό.

Καλότχη πουν τα βουνά, ποτέ τους δέν γεράζουν

το <καλοκαίρι πράσινα και τον χειμώνα άσπρα

που καρτερον την άνοιξη τ' όμορφο καλοκαίρι,

ν' άνοιξη' ο γαθρος και ή όξνά, να βγάλη ή γης χορτάρια,

να βγουν οι Βλάχοι στα βουνά, να βγουν ή Βλαχοπώδες,

να βγουν και τα Βλαγόπουλα, με τα χρυσά τοαηράκια.

Κι' ο Σατανάς, ο Πειρασμός, ο Γιδογεννημένος, όσο άνάβαγε

αυτό τόσο και σπύδες σαν κόκκινο πιπέρι τους έρχιχε μέσα στο

κράσι, που τους φλόγιζε το μαυλά και τους πύρανε το κεφάλι.

Τα μηρυγκάκια δέν άπόσαναν.

— Πάμε, κινάδες μας, να γ'έγουμε, πάμε γιατί βουρκώσαν το

βουνά και ντεούχισ ο κόμπος!

Σάν είδε, πιά ο Σατανάς, ο πανουργάτος, ο Μουρο-

καμουτάρης, πώς όλοι κολοκόβια άνεμεβοισμένα και

νταουλοβαρεμένα, από το μεθύσι έβγαίνε, έπηρε μιά χορή,

την τούλοσσε και άρχισε να την χτυπάη, σαν ταμπούρολο.

— Ντσούπου-ντσού, Ντσούπου-ντσού, Ντσούπου-ντσού!

Άέτωπ, στο ντα-ύλισμα αυτό, άρχισαν να κτεβαίνον

ή άντάρες και ή σκοτεινιές, να ξεφορτώνουν τα βουνά και

ν' άδειάζουν άπάνω στους πανηγυριστές τα χιόνια, να

φυ'αν φαρμακομένοι οι άερηδες και να σουρίζουν τα θρο-

λαπια και να σαρώνουν οι άνεμοστρόβιλοι.

Οι Βλάχοι και ή κοπελλιές της γης, να γάσαν. Πάσαν

να φύγουν από δά, βουνά άδιδάβα, τα χιόνια, ή φαιόνες

από τις άντάρες και την κακο-αριό διόλοσ δέν φαιόν-

τουσαν, το βαθύ σκοτάδι δέν άφηνε κανείς ούτε τί-αν πύτη

του να ξεχωρίση. Η κοπελλιές στριμώχτηκαν και ή άρχισαν να

κλαίει. Παγωμένες, άγκάλιαζε ή μιά την άλλη, για να έζισιοθούν.

Τότε τα μηρυγκάκια, που είδαμε της γης τους δρόμους και τα

μυστικά, τρέσανε, τις πήσαν άπ' τα χέρια και τις κρύψαν βαθεία

στις μηρυγκοφαλιές.

Έκει βρήκανε άπάνγιο. Σάν τις είδε όρας ή γη, τις μάλλωσε

και τις τιμώρησε. <Άλλη Αποκρηά, τους είπε, να μην έβανθήτε

πιά ποτέ και σ' όλη σας τη ζωή, να μέινετε με τα καρβαλλιστι-

κια, για να θυμάστε πάντοτε το λάθος σας και την καραμοή σας,

σαν ντροπήσι σμαδιά.>

Κι' από τότε στάληθησε, τις ημέρες της Αποκρηάς, κανένα λου-

λουδάκι δ' ν φωτιάς από τη γη. Όλα μένουνε καλά, μέσα στη

γη κρυμμένα, ως τονάθη ή άνοιξη. Τότε ή γη τους δίνει την

άδεια να ξεπεταχθούνε και να λάμψουν.

— Είδατε τις Αποκρηές, λουλουδία στους κόμπος; <Οχι!

Κι' ούτε και ποτέ θα έβητε. Νά το έβρετε!>

Άπό τότε άκόμα όλα τα λουλουδία του άγρού, φορέσανε την

έπερηλάτημη στολή του που φορέσανε για πρώτη φορά για να

γ'α-ε στον <πλατό τον Κάμπο>. Η παπαρούνα φορέει πάντα το

κατακόκκινο μαντήλι της, ή χαμομήλα τα άσπρα κολλάρα του τραγο-

γιατρού, ή λαβάνια να κίτρινα παρλίια της, ή χαμομόλοχα τα

μελάνι το έασπροκίτρινο φασιολία της, το άσπρολουλούδα τα

νυχτικά της <ενάνας>, ή άγριοροδιό τον ιουανταφυλλένιο της το

μτσόστο, ή άγριοσύντακ τα κίτρινα ψευτοφλωρία της και το <λου-

λουδι της ντροπής> το πανελένιο όμπερλίνο του και όλα τα

άλλα, ό,τι φορέσαν και ό,τι είχαν το κοθόνα εκείνη τη μέρα.

Κ' έτσι άπομέναν ως τα τώρα, τα λουλουδία του άγρού.

Πηγαίντε στους κόμπος να τα δίητε.

Όσο για τους Βλάχους, που γλυτώσανε από το κακό, τους λυ-

πήθημε ο Θεός γιατί άκουσε τα κλάματα ενός άθώου μωρού και

σταμάτησε τις χιονοκαταβασίες, 'σαν άνέμων

τα ψυροπαητά, τις σκοτεινές άντάρες και

τους άνεμοστρόβιλους τους κακούς. Τους

τιμώρησε όμορφα, για να θυμάνται πάντοτε το

λάθος τους, που πήγαμε να κόνουμε 'Απο-

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

Ρώτησαν κάποτε κάποια κυρία παντρεμένη.

- Ποιό είναι το πρώτο καθήκον ενός συζύγου ;
- Να άρθεί στήσσύγό του, άποκρίθηκε έκείνη.
- Και ποιό είναι το πρώτο καθήκον μιάς σσύγου ;
- Νά άρ έ σ ή !

Έκάποιος άγαθός άσπός πήγε μιά μέρα σέ κάποιον χωριό όπου έπρόκειτο νά τον φιλοξενήσθι ένας φίλος του.

Σέ μιά στιγμή είδε νά τον πλησιάζη άπειλητικά ένα βόδι. Τρομαγμένος τό έβραλε στά πόδια.

- Τι φοβάσαι ; τόν ρώτησε ό φίλος του. Έσύ στήν πόλι τό τρώς τό βόδι.

- Ναι, αλλά τούτο δώ δέν είναι... άρκετά ψημμένο !..

Στό δικαστήριο :

‘Ο Π ρ ό ε δ ρ ο ς.- Κατηγορούμενος, γιατί έκανες τήν κλοπή αυτή ; Σ’ έξώθησε κανείς ή τήν έκανες μόνος σου ;

‘Ο Κ α τ η γ ο ρ ο ύ μ ε ν ο ς.- Μά έξώθησε ή γυναίκα μου, κύριε πρόεδρε.

‘Ο Π ρ ό ε δ ρ ο ς.- Πώς αυτό ;

‘Ο Κ α τ η γ ο ρ ο ύ μ ε ν ο ς.- Μου έλεγε πάντοτε : - « Άν τύχη και σέ βάλουν καμιά μέρα στή φυλακή για κλοπή θά σέ χωρίσω ». Καταλαβαίνετε λοιπόν, κύριε πρόεδρε, ότι είμουν άποχρωσμένος μέ κάθε τρόπο νά κλέψω !..

Μεταξύ θεατρικών συγγραφέων :

- Λοιπόν πώς και τό νέο σου έργο ; Κάμει πιέννες ;
- Θά έκανε πιέννες αλλά αυτός ό διευθυντής τού θεάτρου για νά μέ δυσφημίση τό άνεβάξει διαρκώς τις βραδιές... πού τό θέατρο είναι άδειο !..

Μεταξύ φίλων :

- Όπως λοιπόν παντρευθήκες. Μά τι σου ήρθε νά παντρευθής ;
- Τι νά σου πώ φίλε μου... Δέν άποθανόνουνα καλά τόν έαυτό μου μέ τό νά μένω μόνος.
- Ά ! Και τώρα ;
- Τώρα μόνον... όταν είμαι μ ό ν ο ς αισθάνομαι καλά τόν έαυτό μου !..

Περίεργο άνδρόγυνο ό Μ... Γκρινιάζουνο διαρκώς. Μιά μέρα ή κυρία Μ... φωνάζει θυμωμένη στόν άνδρα της.

- Μην ξεχνάς ότι τό σπίτι τό έφτιαξα έγώ. Έγώ είχα τό έπιπλα, τά μαγαζιά, σκευή, τά σκεπάσματα, τήν προίκα μου, όλα τέλος πάντων. Για πές μου, έσύ τί είχες προτού παντρευθής ;

- Τήν ήσυχία μου !..

‘Ο κατεψυγμένος

κρηές, πρίν ν’ άρχίσω τό Τριώδι, νά μή βγάλουν ποιέ όσο ζούν, τό χιόνια άπ’ τό κορμί τους

Κι από τότε ό Βλάχος κατοικούν στά βουνά, άπάντα στά χιόνια και μέσα στις κακοκαιρίες και από τότε φορούνε όλοι άσπρα, για νά θυμούνται τά χιόνια πού τους πλάκασαν.

‘Ο Σατανάς, ό Κοκομούτσονος, ό Γιδοράτης, όλα άκουσε νά βροντάη άπάντα όπό τό κεφάλι του, όργισμένη ή φωνή τού Μεγαλοδύναμου Θεού, έπρόμαξε κ’ έφυγε, χωρίς νά θυμηθί νά πάρη και τά βουνά μαζί του, πού φερτζωμένα χιόνια, σάν βουβάλια τάφερα. Και νά γιατί, από τότε όλο βουνά είναι γύρω-πυγίσμα από τό Κέντρο: τό βουνά της Παπεσσίνας, τού Γραμματικιόβου, ό Μπόροβος, τό Καθύμι, Τσαλάν, τό Βέρμιο και τό Άλγυρ, πού καταβάσαν, κάθε τέτοια έποχή, σύννεφα βαρέα και σπιθαμιάς τά χιόνια και φυσάνε οι άνεμοι και κόβουν, σάν δίκωπα σπαθιά τόν κόσμο.

Σ. Σταματίου

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΞΥΠΝΑΔΕΣ

‘Η... άδωά άμαρτωλή. ‘Πήγαινε ν’ άμαρτήσης πρώτα !... Προτιμώτερες ένας ληστής παρά... τριάντα παππάδες ! ‘Ο Πρίγκηπας τού... πνεύματος ! ‘Η μύτη τού Συρανό.

‘Ο Πάτερ-Άνδρέας, ένας από τούς πειό φημισμένους για τήν έξυπνάδα τούς άριστοκράτας κληρικούς τού προεπαναστατικού Παρισιού, βρισκόταν μιά μέρα, μέσα στην έκκλησία τής ένορίας του, όταν τόν έπεσκέσθη μιά νέα για νά έξομολογηθί και νά μεταλάβη.

‘Η νέα, ή όποια δέν φαινόταν και πολύ έξυπνη, μόλις μπήκε στό έξομολογητήριο γονάτισε και... δέν έλεγε λέξη ! Μολονότι δέ ό έξομολογητής τήν έρώτησεν έπανειλημμένως τί άμαρτίες έβόρειαν τή συνείδησή της, ή νέα, στρογγυλάς σπαταύσεν ότι... δέν είχε κάνει τίποτα !

‘Ο Πάτερ-Άνδρέας, έχασε στό τέλος τήν ύπομνηση του. Και άποτεινόμενος πρós τήν... ‘άδωαν άμαρτωλήν’ τής ειπε :

- Τότε, κόρη μου, πήγαινε πρώτα νάμωρτήσης, κι ύστερα έλα νά έξομολογηθής και νά μεταλάβη !

Κάποιος εύγενής συγγενής τού ποιητού Μαλέριμ, είχε ένα σπορό παιδί. ‘Ο Μαλέριμ, μιά μέρα, τόν συνελπειτό για τήν πολυτεκνία του αυτή.

- Δέν έχεις δίημο, άπήνησεν ό εύγενής. Δέν μέ πειράζει πού έχω τόσα παιδιά, άρχει νά γίνουν άνθρώποι τού Θεού... Κληρικοί... κάτι τέτοιο...

- Δέ σωματών δίελομ μαζί σου ! είπε τότε ό Μαλέριμ. Τι νά σου πώ... Προτιμώ τό νέο σου σντρογγύ μ’ ένα ληστή, παρά μέ... τριάντα παππάδες !.

Μιά μέρα, ό πρίγκηπος για τήν έξυπνάδα του καλλιτέχνης Σαντίτι, συζητούσε μαζί μέ τόν πρίγκηπα τού Κορντέ για κάποιο έργο τέχνης. Οι δύο συνομιλητά όμας διαπρανούσαν, και από λόγο από λόγο, άρχισαν νά άντιπλάσσουνο διάφορες πειραγματικές φράσεις.

- Λημοναίς Σαντίτι, είπε σέ μιά στιγμή θυμού ό πρίγκηπος ντά Κορντέ, ότι σό κάνα-κάνα είμαι πρίγκηπος έξ αίματος...

- Και σεις λημοναίτε, άπήνησεν στόν ίδιο τόνό ό Σαντίτι, ότι είμαι πρίγκηπος τού... πνεύματος ;... Και ότι μόνό συνέπειαν είμαι άνώτερός σας ;...

‘Η έξυπνη αυτή άπάντησις άρεσε τόσο στόν Κορντέ, ώστε τόν ξεθύμωσε άμέσως.

‘Ο περίφημος τό νό για τή... μύτη του όσο και για τήν έξυπνάδα του, Συρανό ντά Μπερζεράν, ήταν ένας τών άλλων, και τρομερός έξομολόγος. Δέν άνεχόταν ούτε μία άπλή ματιά νά σίξη κανείς στή μύτη του. Τό παρμακιό μείδι : μα τόν θυμωσε σχετικώς τρομερά. Για τέτοιες ασήμαντες άφορμές είχε φωνάσει σέ μονομαχίες πάνω από δέκα πρόσωπα...

Τά κατορθώματα του αυτά, καθώς είναι φυσικό τόν είχαν κάνει πολύ επίφοβο, και όλοι τού έφρόνοντο μέ μεγάλο σ βιασμό. Άλλά κι ό ίδιος, εινε ή άλήθεια, κατεχότο κάπως τής φήμης του ως παλλημαρά. Κάποτε, έπί παραδειγματι, άληγόρευσε στόν ήθωποό Μονγλερύ νά ξαναπαίξη στό θέατρο, για τόν άνέλκυσάτου λόγο ότι... δέν τού άρεσε τό παίξιμό του.

- Σέ καταδικάζω, τού ειπε μέ στόμφο, σ’ ενός ηγός άργία !

Μεσό δυ μέρας όμως ό Συρανό ξαναπήγε στό θέατρο, και πρós μεγάλη του έκπληξία είδε τόν ήθωποό αυτόν νά έξακολουθί νά παρασταίη διάφοροι έθρωποι κι όμνα ή ίππούτευ είχαν φέρει στό φιλότιμο τόν άγαθό Μονγλερύ, και τόν είχαν πείσει νά παραβή τήν απαγόρευσή του. ‘Ο Μπερζεράν, καταγανακτισμένος, σημάθηκε όρθιος μέσ’ στή μέση τής πλατείας, κι έβραζε ένα τόσο φοβερό βλέμμα στόν δυστυχί ήθωποό, πού τόν έταμε νά διακόψη τό παίξιμο στή μέση και νά τρέξη νά κρηφίη. Τότε πειό ό Συρανό γνωρίζοντας πρós τό άρραστήριο είπε μέ έμφαση :

- Θά τόν έδωρα τόν αυτιάδη αυτόν. Εινε όμως τόσο χοντρός ώστε λόγφ τού όγκου του δέν μπορεί κανείς νά τον... δείρη όλον μέ μιάς !..